N^ro 2.

KURYER LITEWSKI

Za dozwoleniem Naywyższego Rządu Nayiaśnieyszego CESARZA Imperatora Całey Rossyi.

Z WILNA 6. PAZDZIERNIKA ROKU 1797. W PIĄTEK

z St. Petersburga 26. Września.

Podpółkownik *Grau Komnenowskiego* garnizonowego regimentu zostaie Półkownikiem, i Kommendantem twierdzy *Zemipałatsk* na mieyscu zmarłego Generał-Majora *Geizig*. Półkownik *Glassenap Jamburskiego* regimentu Kirassyerow, otrzymał stopień Generał-Majora. i Szefowstwo *Serwskiego* półku Dragonii, który na mieyscu Generała-Lieutenanta Kawaleryi *Lewanidow*; który według żądania swoiego. iest uwolniony od służby. Generał Kawaleryi *Derfelden* z pensyą dożywotnią; Generał Kawaleryi Graf *Żubow*, i Generał Infanteryi *Xże Holicin*, z nayłaskawszym dozwoleniem noszenia munduru, uwolnionemi od służby zostali. Generałowie Lieutenanci *Babarikin i Beremann* z pozwoleniem munduru, *Prostokwaszin* z pensyą dożywotnią i munduru noszeniem, otrzymali dimissyą. Generał-Majorowie, *Kornelicin*, *Czirkow*, *Mařkow i Jewreinow* z pozwoleniem munduru, *Hering* 2. z połową dawnieyszey pensyi i mundurem. *Dmitriew-Mamonow*, *Tołstoi*; i Kommendant *Zacharievska Stoikow*, z połową gaży i mundurem. Kommendant *Schlisselburgski Kołubakin* z pensyą całą i mundurem. Generał Majorowie: *Nauendorf* Kawaleryi, *Cicianow* Infanteryi, urlaub otrzymali dla poratowania zdrowia. Półkownik *Pobiedinski Archangelskiego* regimentu został Generał-Majorem i Szefem *Tiflißkiego* muskietyerow. Półkownik *Graf Jzwielewicz Schirwańskiego*. Podpółkownik *Straternirowicz* Półkownikiem i Kommendantem, twierdzy *Zachariewskiey*. Podpółkownik *Plutałow* Półkownikiem i Kommendantem twierdzy *Schlisselburgskiey*.

Officyerowie którzy dimissyą otrzymali z dozwoleniem noszenia munduru, nosić powinni mundur tego regimentu w którym służyli. Generał-Lieutenant Kawaleryi *Wasilczykow* podniesiony do stopnia Generał Inspektora diwizyi *S Petersburgskiey i Finlandzkiey*. Brigadyer *Wilde* Szef morskiego artilleryi batalionu został Generał-Majorem. Uwolnieni od służby na własną prożbę: Generał-Major *Wietoweyskoy* z noszeniem munduru; Brigadyerowie *Graf Tołstoy*: woienny Konsiliarz *Skripicin* podniesieni do stopnia Generał-Majorow. *Frołow-Bahreiew*. *Rusanow*, Półkownicy; Inżenierscy, *Turczkow* został Generał-Majorem z dozwoleniem noszenia munduru, *Traieckiego* półku muszkietyerow. *Transe*; Leib-Gwardyi konnego *Graf Monenor*; Hussarskiego *Liadenara Budlandskoy* z dozwoleniem munduru. Podpółkownicy od Infanteryi: *Wiburgskiego* muszkietyerow *Miller*; *Czernihowskiego Norin* z zupełną gażą, *Tobolskiego Preisser* z zupełną gażą, *Fanagoryckiego* Grenadyerow *Lankut*; garnizonowego *Tiezenhauzena Renhalt von Lode* z połową gaży.

Starodubowskiego regimentu Kirassyerow Półkownik *Szirai* został Generał-Majorem i Szefem, *Ryskiego* półku Kirassyerow na mieyscu Generał-Majora *Saburowa*, który według żądania swoiego uwolniony od służby. Kommendant *Astrachański* Półkownik *Hedeonow* Generał-Majorem. *Sibirski* Kommendant Podpółkownik *von Hessen* Półkownikiem, obydwa zostawieni przy dawnieyszych mieyscach. W Kawaleryi uwolnieni od służby na własne żądanie Podpółkownicy półkow Kirassyerskich: Woiennego Orderu *Mikłaszewski*, *Hłuchowskiego Safonow*. *Kazańskiego Jeropkin*. *Hłuchowskiego Leontiew*, *Rezańskiego Rhebinder i Dedalko*. *Władzimirskiego* dragońskiego *Baranow*, z dozwolenim noszenia munduru. Z Hussarskich Półkow: *Dunina* Podpołkownicy *Norow*, *Karaczow*, *Murawiew*, *Godlewskiego Hessen*.

Aktualny Stanu Konsiliarz, i *S. Petersburgski* Ciwilny Gubernator *Alexiejew* na własną prożbę uwolniony od obowiązkow, i podniesiony do stopnia Konsiliarza Taynego. Mieysce iego zastąpi Aktualny Stanu Konsiliarz i *Archangelski* Ciwilny Gubernator *Hrewens*, *Jarosławski* Ciwilny Gubernator Tayny Konsiliarz *Xiąże Urusow* uwolniony od służby; na mieysce iego nastąpi Aktualny Stanu Konsiliarz i Wice-Gubernator *Rezański Tretiakowski*. *Rezańskim* Wice-Gubernatorem będzie Stanu Konsiliarz *Koczetow*. Aktualny Stanu Konsiliarz i Wice-Gubernator *Estlandski Hlinko* został Gubernatorem *Archangelskim*.

z Londinu 15. Września z Gazety Berlińskiey.

Po odprawieniu bardzo długiey konferencyi w ostatni poniedziałek Ministrowie Gabinetowi dwóch nadzwyczaynych gońcow posłali do *Lille i Wiednia*. Dowiaduiemy się

teraz, iż obydwa żegluiąc *do Calais z Dover-z* okrętem pocztarſkim zatonel. Trzy paki liſtow z aleziono, czwarty zaginol; Miniſtrowie napisawſzy nowe *depesze*, dwóm innym kuryerom śpieſzyć na mieysca przeznaczone kazal.. Ten przypadek ſpóźnić może kilko dniami negocya ye aż nadto przewlekłe, dziś zwłaſz za gdy *Francuzki* Direktoryat rewolucyi wielkiey ukończeniem w domu zaięty, Pełnomocnik w nawet ſwoich odmienił. Narzekano u nas, iż *Letourneur* między onemi przodkuiący, nie ukazywał ſkłonności do pokoiu, i rzadkie miewał z *Lordem Malmesbury* konferencye; lecz pozwoliwſzy na to, iż *Treilhard i Bonnieres* ſkłonnieyſzemi będą do ugody, woynę mieć będzie Direktoryat, iesli z chce, iak niektórzy rozumieią, uporczywie popierać ſwoie i Narodow zprzymierzonych pretensye do W. *Britannii*.

Papiery kraiowe podeſzły nie co wgórę zeſzłego tygodnia, w teraźnieyſzym powróciły do ſtopnia dawnieyſzego, ieſt to przypadek w dzieiach *Angielſkich* iedyny, ażeby kilka mieſięcy trwał ich *diſkredit*; w mieſiącu Wrześniu, równie iak w Maiu tracą wartości ſwoiey bliſko połowę. General *Abercromby* kommenderuiący w *Indyi Zachodniey* przybył do *Londinu*, gł ſzą powſzechnie, iż obeymuie rząd naywyżſzy nad woyſkiem w *Irlandyi* rozſt wionym Fregatta na którey powracał do Oyczyzny w drodze zabrała okręt *Francuzom* korsarſki, *Hollendrom* kupiecki, wartuiący 30 tys: F. S. Z regeſtrow Admiralicyi poka nie ſię, iż od początku woyny teraźnieyſzey po dziśdzień zabrali nam nieprzyiaciele 2266 ſtatkow rozmaitych; my *Francuzom* tylko 376 różnica niezmierna iasnym ieſt dowod m, iak wie kie są *Anglików* doſtatki, u padek republikańſkiego handlu, i niec ułość zbroyney na morzu ſiły naſzey, która nieprzyiacielſką przewyżſzaiąc niezmiernie; handlowi naszemu ſkutecznèy dać ochrony nie mogła, chociaż, mianowicie w oſtatnich mieſiącach, zchwytaliśmy przecie wiele kaprow, między którèmi kilku takich było, co ſię iuż nieſkończenie zbogacili.

Sześciu regimentom *Angielſkim* rozkazano bydź w zupełney gotowości do ruſzenia; dokąd. nie wiadomo. To pewna, iż 6 okrętow liniowych z dwòma ſtatkami bombardyerſkiemi iak nayrychley odpłynie do flotty *Lorda* S *Vincent;* który tym poſiłkiem wzmocniony trzymać będzie dłużey *Cadix* w opasaniu. i całą *Hiszpanów* potęgę na morzu w bezczynności utrz mać potrafi; chociażby nawet odſiecz ſpodziewana z *Adryatyckiey* odnogi, lub *Carthageny* nadeſzła Od *Lorda Bridport* odebrała raport Admiralicya, iż ſtraſzną burzę na morzu wytrzymał, w którey wiele okrętow maiąc ſkołatanych, do *Torbay* zchro ić ſię muſiał. Iednakże przed portem *Breſteńſkim* krąży Kommedor *Duckworth* z dwóma okr tami i kilko fregat, poſtrzegaiąc obróty nieprzyiacielſkie. General *Abercromby* potwierdził dawniey odebraną wiadomość, iż żółta gorączka, co tylu nam żołnierzy na *Archipelagu Mexikańſkim* o śmierć przyprawiła, iuż uſtała. O woiennych czynnościach w tey części świata nic podobno nie uſlyſzemy, aż woyſko do S. *Domingo* przeznaczone ſtanie na mieyscu.

z Paryża 16. Września z Gazety Leydeńſkiey.

Przez czas dość długi nie miał Direktoryat przeciw Generałowi *Pichegru* innych dowodow, oprócz korrespondencyi *P. d'Antraigues* z Hrabią *Montgaillard*, w którey o propozycyach i obietnicach iego ieſt wzmianka. Dziś po rozgłoszeniu liſtu Generała *Moreau* do Direktora *Barthelemy*, iuż ma lepsze do moralnego przekonania. Nowe świadectwo, którego rzeczywiſtości nikt nie zaprzeczył, każe ubolewać nad ułomnością człowieka, co życiem cnot i ſławy pełnym zaſłużywszy na powszechny przed światem ſzacunek, iuż tym ſamym zdał ſię bydź wolnym od podeyrzenia nawet z brodni, iaką ieſt zapewne ſpisek wzruszaiący ſpokoyność kraiową, pod iakimkolwiek bądź pozorem zkleiony.

Dziś triumfuiący Direktoryat czynić wſzyſtko może. Nie masz odważnych Reprezentantow, którzy mu przypominali codziennie, iakie władzy wykonawczey granice Konſtitucya ſ. 3. zakreśliła. Do tych czas prze ie! płonną była tych boiaźń, którzy ſię ſpodziewali widzieć rynki *Paryſkie* przemienione w teatra śmiertelne. Kropla ieszcze iedna krwi Obywatelſkiey przelaną nie była. Nie chcą ſnadź Rządcy odnawiać pamiątki panowania *Jakobinſkiego*, z doświadczenia przekonani, iak ieſt obmierzłą światu, iak bolesną *Francuzom*. Łagodnieysze środki wſkazał Direktorom *l'Abbé Sieyés*.

„ Nie traćcie powiada, czasu, rozbroycie
„ wſzyſtkich nieprzyiaciol, i oddalcie od Rze-
„ plitey, którey tak bardzo nienawidzą. Lecz
„ przebog! na przod ogłoście narodowi tę
„ prawdę; iż triumf Republikantow nie bę-
„ dzie krwią zmazany; niech zginie, ktokol-
„ wiek obalone z *Robertspierrem* rusztowania
„ śmiertelne waży ſię podnoſić, własność, i
„ osoby zoſtać maią nienaruszone. Nie idzie
„ nam o zemſtę, lecz o zbawienie Oyczyzny.
„ Trzebaż więc wyznaczyć mieysce, dokąd
„ zaszlemy wſzyſtkich; których przeſądy,
„ myślenia ſposob. i życia z rządem uſtano-
„ wionym pogodzić nie podobno; trzeba tych
„ *kolonizować*, którzy ſpokoynie mieszkać
„ nie chcą na oyczyſtey ziemi. Narod przez
„ ludzkość i wſpaniałość wygod i potrzeb
„ żałować nie będzie. Xięża wykonywaiący
„ nakazaną prawem przyſięgę, doznaią opie-
„ ki rządowey; lecz ktożkolwiek do niey
„ wnet nie przyſtąpi; wynidzie z kraiu i na-
„ rodu, któremu wiernym bydź nie myśli „

General *Moreau* przed wyiazdem do *Paryża* pisał liſt naſtępuiący. Bardzo późno o 10 mil od *Strasburga*, odebrałem. Obywatele Direktorowie, rozkaz wasz wołaiący mnie do *Paryża*. Godzin kilka do podróży ſposobić ſię muſiałem; trzeba też było zaſpokoić armią

i aresztować ludzi w korrespodencyą uwikłanych, którą mam przy sobie, i oddać chcę rządowi. Teraz posyłam odezwę do armii *Renu i Mozelli*, która wielu niedowiarkow przekonała o rzeczywistości spisku odkrytego. Jakoż przyznam się szczerze, rzecz była niepodobna uwierzyć, żeby ten mąż orzeczony, co tak dobrze nad wszelki wyraz Oyczyźnie służył, i tylekroć ią zbawił, ten ktoremu zbrodnia pożyteczną bydź nie mogła, mogł na honor i sławę ieden moment nie pamiętać. Lecz o tym iuż nic nie powiem. Byłem położ ny w liczbie przyiacioł Generała niegdy moie o; ktożby mi tey przyiaźni nie zayrzał przed czasem, Nieprzyiaciele poważa i Wodza szczęśliwego. Dziś nie tylko interes Oyczyzny, lecz nawet moy własny, szacować go nie każe. Na moich klęskach w *Niemczech* spodziewanych budował ruinę Rzeplitey; męstwu armii *Renu i Mozelli* iey zbawienie przypiszcie.

Moreau.

Rada Starszych potwierdziła traktat z *Portugallią* zawarty. Oto iest treść onego Krolowa Imość *Portugalska i Rzeplita Francuzka*, chcąc przywrócić związki przyiacielskie i handlowe, ktore między dwoma Narodami zachodziły przed rozpoczęciem woyny teraźnieyszey, dali moc zupełną traktowania kawalerowi *d' Aranio* Posłu ącemu w *Hadze* i Obywatelowi *Lacroix*, ktorzy umowili następuiące warunki.

1 Będzie odtąd pokoy i przyiaźń między Krolową Jmością *Portugalską i Rpltą Francuzką*.

2. Kroki nieprzyiacielskie ustaną na lądzie i morzu po zamianie ratifikacyi teraźnieyszego traktatu w dni 15. w *Europie* i na morzu aż do *Ekwatora*; w dni 40 za Ekwatorem, w *Ameryce* i w *Indyi* na wschod Przygorka *dobrey Nadziei*.

3. Porty, miasta i dzierżawy obu Narodow po wszystkich częściach świata, ktoreby iedna strona drugiey wydarła, na wzaiem będą powrocone bez żadney nadgrody w czasie wyż naznaczonym.

4. Krolowa *Portugalska* obowiązuie się zachować nayścisleyszą *neutralność* między Rzpltą i woiuiącemi z nią Mocarstwami. Co *Francya Portugallii* uczynić przyrzeka, iesliby z kim woiować miała. Zadne z kontraktuiących Mocarstw nie może dostarczać nieprzyiaciołom drugiego, na mocy iawnych lub taiemnych umow; żadnego posiłku, woyska; okrętow, ammunicyi, żywności, pieniędzy.

5. Krolowa *Portugalska* przyimować nie każe do większych portow Krolestwa swoiego więcey nad 6. statkow uzbroionych na raz ieden, żadnego z Mocarstw woiuiących, do mnieyszych 3 tylko wbiegać dozwolono. Okręta kupieckie zabrane od woiennych lub rozboyniczych nie będą przyimowane, wyiowszy gwałtowną potrzebę zchronienia się od nawałności; co i o korsarzach ma się rozumieć; przedaż zdobytych statkow lub towarow iest zabroniona. Toż samo z swoiey strony *Francya Portugalczykom* przyrzeka.

6. Krolowa *Portugalska* uznaie, iż kray na połnoc linii niżey oznaczoney leżący między *Gwianą i Brezilią* należy do *Francuzow*, przeto wyrzeka się do niego wszelkich praw i pretensyi.

7. Granicą dzierżaw *Portugalskich i Francuzkich w Ameryce* południowey będzie rzeka *Calmeme* czyli *Vincent Pinson*, zacząwszy od iey zrzodła, zkąd prosta linia prowadzona będzie ku zachodowi do *Rio Blanco*.

8 Koryto rzeki pomienioney, z uyściem swoim należeć maią do Rzeplitey; iednak poddani *Portugalscy* na stronie południowey mieszkaący, będą mieli wolną żeglugę bez żadney opłaty,

9. *Portugalczykom* na stronie połnocney osiadłym, i granicą *Francuzką* zaiętym, wolno iest zostać w kraiu, przyimuiąc prawo Republikantskie, albo też wyniść zabrawszy lub przedawszy swoy maiątek; do czego pozwalaią się 2. lata.

10 Będzie umowiony w czasie naykrotszym traktat handlowy między *Francyą* i *Portugalią*.

11. Nim to nastąpi, wraz po zamianie ratifikacyi wolno iest okrętom stron kontraktuiących wbiegać do portow; Kupcy obu narodow od dzis dnia maią sobie dozwolone, prawa, swobody, przywileie, iakie dotąd we *Francyi i Portugalii* służyły narodom nayprzyiaźnieyszym.

12. Wszelkie towary własnego kraiu; wszelkie rękodzieł i kunsztow produkta wolno iest na wzaiem wprowadzać, i zabronić tego nie będzie można, chyba że zakaz rozciąga się do wszystkich, ogułem narodow postronnych.

13. Ponieważ w okolicznościach teraźnieyszych *Portugalskie* wina do *Francyi* wprowadzone nie wielki odbyt mieć mogą, ani nadgrodzić kraiowi summ na sukna *Francuskie* lub inne towary wydać się mogących, zostawuie się rzecz cała dalszemu czasowi.

14. *Francuzi* od żadnych towarow cła większego płacić nie będą niżeli iest ustanowione dla narodow z *Portugalią* zprzymierzonych.

15. Cła będą zniżone na wzaiem od towarow *Portugalskich i Francuzkich* kraiowych ktore z iednego kraiu prosto do drugiego na okrętach własnych będą wprowadzane.

16 Traktat handlowy obeymie towary i ilość cła od nich wybierać się maiącego; teraz należy się stosować do traktatow dawniey zawartych.

17. Konsulowie *Francuzcy* uważani od-

tąd będą w *Portugallii* iako Reprezentuiący narod przyiazny.

18. *Ambassador* lub Poseł Rzplitey u Dworu *Portugalskiego* mieć będzie też same prerogatywy iakie miewał przed zaczęciem woyny.

19. Wszyscy ogułem obywatele *Francuzcy* w Królestwie *Portugalskim* używać będą swobod narodom przyiaznym dozwolonych. *Francya* równą wolność zaręcza u siebie *Portugalczykom*.

20. Brańcom woiennym, maytkom lub żołnierzom, w miesiąc naydaley po zamianie ratifikacyi, wolność będzie przywrócona. Długi iednak zapłacić powinni. Chorzy lub ranieni, iak tylko przyidą do zdrowia, będą wypuszczeni.

21. Ten traktat rozciąga się i zaymuie *Rzeplitą Batawow*.

22. Będzie ratifikowany za dwa naydaley miesiące od dnia dzisieyszego. Podpisano w *Paryżu* 10. Sierpnia roku 1797.

D'Aranjo-Dazevedo. Lacroix.

O Direktorze *Carnot* powiadaią iż uszedł rąk swoich prześladowcow. Z 30. Departamentow odebrane doniesienia zwiastuią zupełny w nich pokoy; w *Marsellii* podobno krew przelano. General *Joubert* silnego doznał odporu. W *Awenionie*, Carpentras, *Rouen* &c. lękamy się nowey *federacyi*, iako przyiaciele *Girond'stow* r. 1793 zrobili przeciw uciskaiącym Konwencyą *Jakobinom*. *Xiężna d'Orleans*, *de Bourbon*, *i Xże de Conti* wyiechali do granic *Hiszpańskich*, gdzie ich na deportacyą skazano. Pierwsza mieć będzie 100, drudzy 50. tyś: liwrow roczney pensyi. Elekcyą Reprezentantow wyspy *S. Domingo* przez Radę 500. dawniey zkassowaną, teraz potwierdzono. Tak więc sławny *Santhonax* zasiadł pośrzod Prawodawcow. Co do interessu w skarbowych, Rada iuż podpisała listę wydatkow na rok 6; wyniosą 616. millionow. Loterya, podatek od wpisow, stępla, iuż ustanowiono; cały iednak proiekt od Direktoryatu podany nie iest roztrząśniony. Skassowano też Kommissyą, ktora weyrzeć miała, ieśliby Direktoryat nie wykroczył z granic prawem przepisanych wprowadzaiąc rewolucyą do *Wenecyi*, *Genui*, &c.

z *Hagi* 19. *Września z Gazety Leydeńskiey*.

Wczora Prezydent czytał w narodowym Zgromadzeniu *Batawow* list posłuiącego w *Paryżu* Obywatela *Meyer*, w którym donosi, iż Rząd *Francuzki* bierze przedsię mocne śrzodki na utrzymanie wzruszoney spokoyności: w Stolicy Rzpltey, w *Lionie Marselli* i wielu innych miastach zchwytano znaczną liczbę Roialistow i osadzono, rodzay ukarania nie wiadomy; teraz podobno nieszczęśliwi póydą na depertacyą w odległe i dzikie krainy, co dziś wyrazem nowo zmyslonym nazywaią *Kolonizacyą*. *Letouneur* i kolledzy iego w *Lille* mieysce ustąpili gorliwszym stronnikow Direktoryatu. Takie zaś było przekonanie o pewności bliśko nastąpić maiącey rewolucyi, nie tylko w *Paryżu*, ale nawet za granicą, iż z *Frankfortu* pisano, że corka sławnego *Beccaria* (która pod czas uczty w *Paryżu* dawaney Generałowi *Augerau* przyiela dowod szacunku należnego Oycu iey, autorowi księgi o karach i występkach) list odebrała przepowiadaiący, że 5. Września *Rzplita Francuzka* koniecznie iuż upadnie. Przysłał razem medal na którego iedney stronie było *bustum Ludwika* 18. na drugiey zaś napis: *Ludwik* 18 przebacza, odniosszy zemstę z mordercow *Ludwika* 16.

Na tymże posiedzeniu czytano list pisany od Ministra Zagranicznych interessow Rpltey *Cisalpińskiey Testi* do Prezydenta *Konwencyi Batawskiey* w następuiących wyrazach:

„ Armia *Włoska* pod kommendą Generała *en Chef Buonaparte* uwieńczyła wiekopomną roku zeszłego kampanią, nadaniem „ wolności narodowi *Cisalpińskiemu*. Ustąpili „ ze *Włoch* nieprzyiaciele nasi. Jutrzenkę szczęścia przyszłego iużeśmy widzieli. Powinność iest rządzących, gdy pełnić obowiązki „ zaczynaią, do których od współziomkow są „ powołani, donieść o tym walecznemu *Batawow* narodowi, który równą z nami ma „ sprawę, równych nieprzyiaciol, interes iedności. Kray *Cisalpiński* pod opieką *Francuzow* zostaiąc z *Batawami*, trzem Narodom „ z przymierzonym otworzy z czasem zrzódło „ niewyczerpane przemysłu handlu i dostatkow, „ bydź może zasłoną i przedmurzem współ„ ney wszystkich wolności. Niech tylko nie„ rozerwana przyiaźń nas co rychley kojarzy. „ niech dotąd odległe narody, ięte ogniem „ szacunku wzaiemnego braterską sobie rękę „ podadzą. Skutkiem tych związkow będzie, „ zaręczam powszechna współziomkow naszych szczęśliwość, przym erze między *Batawami i Cisalpinami epochą* w Historyi pamiętną. Dla mnie zaszczyt nieśmiertelny, iż „ pełniąc obowiązek Ministra Rzpltey mogę, „ ci zwiastować Obywatelu Prezydencie, iey „ niepodległość, i Direktoryatu nowego *installacyą*. Należą do niego, *Serbelloni*, *Moscati*, „ *Paradisi*, *Alessandri*, *Contarini*. Przyimiciež „ więc łaskawie pierwszy ten dowod braterskiego przywiązania, który z ich rozkazu przesyłam urzędownie, łącząc do niego z moiey „ osoby szacunek naywyższy. Podpisano.

Testi.

z *Wenecyi* 8. *Września z Gazety Leydeńskiey*.

Dni temu kilka powrócił do nas z *Paryża*, po sześciodniowey podróży, syn Generała *Sanfermo*, którego tymczasowa Municipalność posyłała do Direktoryatu *Francuzkiego*. Przywiozł kopią noty podaney Ministrowi zagranicznych interessow, względem naiachania przez woyska *Austryackie*, naszey niedawno *Istryi i Dalmacyi*. Podobny temu memoryał odebrał Direktoryat od *Cisalpińskiego* Posła *Sopranzi*; i ieszcze trzeci od Pełnomocnika *Tureckiego*, co niedawno stanoł w *Paryżu*.

№ 2.

DODATEK
DO
KURYERA LITEWSKIEGO

Z WILNA 6. PAZDZIERNIKA ROKU 1797. W PIĄTEK

Dokończenie z Wenecyi.

Jednogłośnie wſzyſtkie trzy powſtaią przeciw zaięciu rzeczonych Prowincyi. prosząc o zbroyną pomoc, albo przynaymniey pośrzednictwo Rzpltey, którym *Ceſarz Jmść* dałby ſię podobno nakłonić do odſtąpienia praw ſwoich i Króleſtwa *Węgierſkiego*. Dowodzą, iak wielki ztąd uszczerbek wyniknie dla ziemi *Włoſkiey*, mianowicie w intereſsach iey handlowych, gdyby rzecz w ſtopniu dziſieyſzym utrzymać ſię miała; grożą nawet upadkiem *Tureckiey* żeglugi na morzu czarnym; co większa, ruiną Państwa *Ottomańſkiego*.

Boiaźń i trwoga Pełnomocnikow, ich uwagi, czyliż nie uczynią mocnego wrażenia w Gabinecie *Wiedeńſkim*? czyliż go nie pobudzą do utrzymania zdobyczy nowey, która ma nadgrodzić ſtratę *Niderlandu i Lombardyi*? Ani o tym wątpić można, widząc urządzenia przez Kommiſsarzow i Kommendantow *Ceſarſkich* tam czynione. Kray cały nową bierze poſtać; wyiąwszy *Konſkripcyą* woyſkową, od której *Dalmatowie* i *Iſtrya* dotąd są wolnemi, wſzyſtko dziś idzie według zwyczaiow i praw *Auſtryackich*. Gdy Generał *Ruckavina* wkraczał do *Cattaro* na czele 3 tyś: żołnierza, znalazł lud niezliczony przed miaſtem; ten go pośrzod radośnych okrzykow prowadził, trzy wyſtawiono na ten akt bramy triumfalne, 20 ſtatkow zupełnie uzbroionych ſtało w kanale, orły *Ceſarſkie* na mieyscach publicznieyszych iuz były przybite. W niektórych iednak miaſteczkach pomnieyszych, jako to: *Perasco*, *Risan*, *Geganovich*, Obywatele pokazali ſię niechętnemi nowemu panowaniu; co trwać musi aż los kraiow niegdy, *Weneckich* w *Udine* zgromadzeni Negociatorowie zadecyduią.

z Wenecyi 8. *Września z Gazety Berlińſkiey.*

Eſkadra *Francuzka*. która wyspę *Corfou* zaieła, ſtoi przed portem naſzym; ieſt zaś nierównie licznieyſza, niżeli była wychodząc pod żagle z *Wenecyi*; ponieważ przyłączyły ſię do niey okręta z *Toulonu* przybyłe, i *Weneckie* ſtatki w porcie *Corfou* i innych wysp znalezione. Powiadaią, iż gdyby pokoy z *Auſtryą* był zerwany, eſkadra ſłużyć będzie do wysadzenia na ląd *Iſtryi* woyſka licznego Cała prawie diwizya Generała *Baraguay d' Hilliers* uſtąpiła z *Wenecyi* zmierzaiąc ku *Treviso*; mieysce iey zaiely regimenta dziś z *Corfou* przybyłe. Kommendant pomieniony zalecił municipalności, ażeby ſtarała ſię przyśpieſzyć opłatę milliona liwrow traktatem przyrzeczonego. Naſz Ambaſsador w *Conſtantinopolu* donoſi, iż oddał *Porcie* proteſtacyą *Wenetow* przeciw zaborowi *Iſtryi i Dalmacyi*. Lecz *Słowacy* tam znayuiący ſię oświadczyli, iż nie chcą obrażać *Cesarza Imści*; zdieli więc wſzyscy kokardę narodową.

z Berlina 26. *Września.*

Wczora Akademia kunſztow wyzwolonych na ſeſsyi publiczney obchodziła doroczną pamiątkę urodzenia *Friderika Gwilhelma*. *Baron Heinitz Curator* Akademii zagaił poſiedzenie. Konſiliarz *Molter* przełożył, iak wielkiego uſiłowania dokładano ku wydoſkonaleniu nauki rysunkow, przez oſtatnie dwie lecie. Konſiliarz *Langhaus* opisywał monument *Friderika* 2 który Monarcha naſz wielkiemu poprzednikowi ſtawiać rozkazał, według planu iuż ułożonego. Konſiliarz *Hirt* czytał pismo o potrzebie zgromadzenia w iedno mieysce do *Museum* ſtołecznego drogich zabytkow ſtarożytności, obrazow, posągow, medalow, kamieni, &c. które *Dom Brandeburſki* ma dziś rozrzucone w *Potsdam*, *Charlottenburg* *i Berlinie*. Galerya obrazow i posągow dziś zaczeła bydź otwartą dla artiſtow.

z Turinu 2. *Września z Gazety Berlińſkiey.*

Król Jmość wſtrzymać kazał wykonanie danych przez ſię niedawno rozkazow, ażeby 10. tys: *Piemontſkiego* żołnierza było w zupełney gotowości do marſzu. Woyſko przeznaczone bydź miało do *Lombardyi*. i pod rządem naywyżſzym zoſtawać Generała *Buonaparte*. Z tey odmiany wnoſiemy, iż pokoy między *Auſtryą i Rzpltą Francuzką* nie będzie zerwany. *Magnani* Poseł *Cisalpińſki* przybył do naſzey Stolicy, i na prywatney audyencyi oddał Monarſze liſty wierzytelne. *Miot* Ambaſsador *Francuzki* powrócił z *Mediolanu* z *Margrabią S. Marsan*. Za tym naſtąpiła rada gabinetowa, której bracia Królewscy byli przytomni, w kilka godzin później wyſłano gońcow do *Wiednia i Paryża*.

z Mediolanu 9. *Września z Gazety Leydeńſkiey.*

Buntownicy w *Piemoncie* niedawno roz-

gromieni, znalezli zchronienie i protekcyą w górach *Liguryiſkich*, zkąd mogli granice Państw *Sardyńſkich* napaſtować bezkarnie. Miniſtrowie przełożyli rzecz całą Generałowi *en Chef armii Włoſkiey Buonaparte* rozkazał iedney z ſwoich diwizyi pòyść w góry i łotrujących rozproſzyć. Stało ſię wſzyſtko według żądania. Na granicach *Piemontu* tak wielka dziś ieſt ſpokoyność, iaką wewnątrz kraiu widziemy. Kardynał *Mathei* Arcy Biſkup *Ferrary* i *JX. Condrocchi* Arcy-Biſkup *Rawenny* pisali do Direktoriatu *Cisalpińſkiego* proſząc o utrzymanie w całości religii Katolickiey w Legacyach Papiezkich do Rpltey przyłączonych.

Rząd nowy *Rzpltey Liguryiſkiey* na d. 4. t. m. był w wielkim niebespieczeńſtwie. Oddalenie Duchowieńſtwa i Szlachty od Urzędow kraiowych przez Konſtitucyą, poniżenie dawnieyſzych Urzędnikow, przyczyną było nienkontentowania powſzechnego i gwałtowney *insurrekcyi*. Szlachta za pomocą wielkiey części Mieſzczan wygórowała z początku; ſtołeczne miaſto iuż było w iey ręku. Ale ten tryumf trwał nie długo, zgromadzili ſię tak zwani *Patrioci*; woyſka *Francuzkie* z niemi ſię złączyły: uderzono zewſząd na zwyciężcow, i po wielkim krwi rozlaniu rozproſzono. *Genua* załogę *Francuzką* przyiąć koniecznie muſiała. Więcey tyſiąca ludu w bitwie poległo.

z Florencyi 2. Września z Gazety Berlińſkiey.

Spor między Rządem *Toſkańſkim* z iedney, i *Rzpltą Liguryiſką* z drugiey ſtrony nie prędko ieſzcze będzie zagaſzony. Temi dniami W. *Xiąże* wyſłał ku granicom wydział Dragonii na obronę Powiatu iednego, o którym twierdzą *Genueńczykowie* żeśmy go ſobie przywłaſzczyli. Dziś głoſzą, iż zaſzła między żołnierzem naſzym i *Liguranii* potyczka, w ktorey z obu ſtron padło cokolwiek ludu. Czekamy potwierdzenia. Jeśliby tak było mała zoſtanie nadzieia utrzymania nadal pokoiu, nic nie rzekł dotych czas Generał *en Chef* losem *Włoſkiey* ziemi rozrządzaiący dziś absolutnie; Rząd kraiowy chcąc mieć gotowość zupełną na wſzelkie przypadki, rozkazał broń rozdać ludowi, iak do pospolitego ruſzenia. Z *Genui* wiadomość mamy, iż *Spinola* poſtuiący, niegdy w *Paryżu* i drugi tegoż imienia w *Londinie* są w regeſtrze emigrantow zapisani maiątek ich, ſposobem używanym we wſzyſtkich rewolucyach, na ſkarb zabrano. Podobny wyrok padł na obywatela *Rivarola* poſtuiącego w *Turinie*

O B W I E S Z C Z E N I E.

Podobało ſie JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI kupić na ſkarb Dobra Xcia Alexandra Lubomirſkiego zwane Poberezie, leżace w Gubernii Podolſkiey z taką umową, ażeby Długi Auſtryackim i Pruſkim poddanym winne, uſpokoił ſam Xże Lubomirſki, a poddanym Roſsyiſkim i tym u których pod Zaſtawami Wſie iego znayduią ſię, opłacono było ze Skarbu z ſummy za te Dobra należney: dla którego to Rozrachunku i uſpokoienia iego Dłużnikow Roſsyiſkich poddanych, jako też i tych, u których Wſie iego są w Zaſtawie, za Naywyższym JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Ukazem uſtanowiona w Dubnie osobna Kommiſsya złożona z dwóch Członkow ze ſtrony Skarbowey, i iednego umocowanego od Xcia Lubomirſkiego— Oznaymuie ſię więc o tym wcześnie pomienionym Xcia Lubomirſkiego Kredytorom, ażeby każdy z nich, ktokolwiek ma do niego pretenſye, ſam albo przez Plenipotenta z potrzebnemi na to Dokumentami prezentował ſię w rzeczoney Kommiſsyi w Dubnie na termin, jaki po rozpoczęciu iey przez nią ſamą będzie naznaczony: a ktokolwiek w takowym terminie prezentować ſię nie będzie, lub Plenipotenta nie przyszle, taki ſtraci prawo ſwoiego poszukiwania. Auſtryaccy zaś i Pruscy poddani, których opłate Długow Xże Lubomirſki przyiął na ſiebie, i na to ze Skarbu pewną część pieniędzy odebrał, wiedzieć ſię maią w ſwoich pretensyach z ſamym Xięciem Lubomirſkim; gdyż Skarb z onemi nie ma żadnego intereſsu.